

CHODKIEWICZ

herbu Kościeszka odmienna,
hrabiowie ¹⁾

Herb: tarcza wzdłuż przedzielona, w prawej części w polu czerwonym zwykły herb *Kościeszka* (biała strzała bez pióropusza, u dołu rozdarta a w środku przekrzyżowana), w lewej części także w polu czerwonym gryf biały wspięty w prawo, trzyma w łapie miecz wzniesiony do cięcia, na hełmie w karonie pół białego gryfa wspiętego w prawo, z mieczem w łapie, podniesionym do cięcia.

Jedna z najznakomitszych i historycznie słynnych naszych rodzin, jest gałęzią dawnej ruskiej Boreyków. znany jej protoplasta Iwan Boreykowicz Chodkiewicz hetmanił w r. 1407 wojsku siewierskiemu w wojnie z Moskwą, jego syn Iwan marszałek i hetman litewski, wojewoda kijowski, mąż wielkich zasług obywatelskich i rycerskich, zaślubiwszy Agnieszkę księżniczkę bielską podwójnie spokrewnioną z domem Jagiellońskim i otrzymawszy w posagu znaczną część majątków skonfiskowanych jej braciom, wychodźcom do Moskwy, podniósł swoją rodzinę do magnackiego znaczenia w Litwie, jego wnucy a synowie Aleksandra wojewody nowogrodzkiego, Hieronim kasztelan wileński i hetman w. litewski, Grzegorz także hetman w. litewski i kasztelan wileński i Jerzy kasztelan trocki, rozdzielili rodzinę na trzy gałęzie nazywane od głównych majątków bychowska, berestowicka i supraślska. Założyciel bychowskiej Hieronim, mąż niepospolitych zdolności i zasług krajowi † 1562 r. otrzymał dla siebie i swych braci w r. 1555 od cesarza niemieckiego Ferdynanda tytuł hrabiowski państwa rzymskiego, który król Zygmunt August w r. 1568 zatwierdził jego synowi Janowi kasztelanowi wileńskiemu i wielkorządcy Inflant przywiązawszy zarazem ten tytuł do czterech jego ma-

jątków Szklowa, Myszy, Bychowa i Hłuska i dodawszy do jego rodzinnego herbu *Kościesz* herb Inflant *Gryfa* przez pamięć zasług jakie położył w zarządzie tej prowincji; syn Hieronima Jan-Karol hetman w. litewski i wojewoda wileński, jeden z najznakomitszych naszych wojowników, um. 1631 r. bez potomstwa płci męskiej również jak i jego brat Aleksander wojewoda trocki † 1626 i na nich zgasła ta gałąź domu Chodkiewiczów a i gałąź berestowicka nie była szczęśliwszą, gdyż już skończyła się na synach swego założyciela Grzegorza ²⁾.

Co się dotyczy gałęzi zwanej supraślską ta istnieje do czasów obecnych, wydawszy kilku senatorów i dygnitarzy, z nich Jerzy-Karol oboźny litewski † 1691 r. z żony Marianny-Tekli Naruszewicz podkanclerzanki litewskiej spłodził Jana- Karola starostę błudeńskiego † 1712, po którym z żony Cecylii Sapieżanki (Sapieha) wojewodzianki trockiej syn Adam-Tadeusz wojewoda brzesko-litewski, z żony Rozalji Czapskiej wojewodzianki pomorskiej, spłodził Jana-Mikołaja starostę jeneralnego żmudzkiego, hrabiego na Szklowie, Myszy, Patrykowie i Czarnobyłu, † 1781, ożenionego z Ludwiką Rzewuską córką słynnego hetmana Wacława, z której córki Elżbieta zaślubiona Maciejowi ks. Radziwiłłowi i Rozalia zaślubiona Aleksandrowi ks. Lubomirskiemu kasztelanowi kijowskiemu i syn:

Aleksander ur. 1776, † 1838; generał wojsk i senator kasztelan Królestwa Polskiego, otrzymał przyznanie tytułu hrabiowskiego w Król. Polskim i ces. rosyjskim, znakomity uczonec, autor i poeta, dwukrotnie żonaty, 1° v. z Karoliną Walewską wojewodzianką sieradzka, 2° v. z Ksawerą Szczeniowską zmarłą 1855, potomstwo z tej żony:

Hr. Zofia zaśl. Wiktorowi hr. Ossolińskiemu ³⁾.

Hr. Jan-Karol bezpotomny.

3) Hr. Mieczysław ur. 1807, † 1851, zaśl. 1837 r. Ludwikę hr. Olizar, córkę Gustawa marszałka szlachty gub. kijowskiej i Karoliny hr. Molo, z niej:

a) Hr. Aleksandra- Karolina zaśl. w 1858 Stanisławowi hr. Kossakowskiemu szambelanowi dworu rosyjskiego.

b) Hr. Jan-Karol ur. 1841, zaśl. Oktawie Falkowską.

c) Hr. Władysław-Hieronim ur. 1846, zaśl. Julię Leduchowską córkę Janusza Leduchowskiego marszałka pow. dubieńskiego.

Potomstwo hr. Aleksandra generała z 2ej żony Szczeniowskiej:

4) Hr. Bolesław † 1867 oż. z N. Wrangel, z nią zostawił potomstwo:

1) Monografię tej rodziny postarany się podać w następnej części Przewodnika Heraldycznego. Jest tego nazwiska i herbu Kościesza lecz bez odmiany, rodzina w Litwie i na Białej Rusi, ale ta, ile nam wiadomo, nie zostaje w żadnym związku pokrewieństwa z znakomitą o której mówimy.

2) Po zgaśnięciu tych gałęzi ich majątki przeszły po kadzieli w różne domy, hrabstwa Szklów i Mysz dostały się Sieniawskim przez Eufrozinę córkę Aleksandra Chodkiewicza zaślubioną Prokopowi Sieniawskiemu chorążemu w. koronnemu, którego też potomkowie pisali się od tych chodkiewiczowskich majątków hrabiami na Szklowie i Myszy, hrabstwo bycbowskie przeszło do Sapiehów przez małżeństwo Anny-Scholastyki córki hetmana Jana-Karola Chodkiewicza z Janem-Stanisławem Sapiehą marszałkiem w. litewskim, Hłusk przeszedł do Połubińskich, Lachowicze dostały się najprzód Sapiehom a od tych przeszły do Massalskich, obecnie są w ręku Kossakowskich.

3) Wiktor hr. Ossoliński ostatni z głównej linii swojego domu, syn Józefa kasztelana podlaskiego, zostawił z Chodkiewiczówną jedynaczkę córkę Wandę, zaś, Tomaszowi Potockiemu z linii chrząstowskiej, dziedzicowi dóbr Praszki w Królestwie Polskim.